Kenniskringen geven visserij weer bestaansrecht

THEMA De mentaliteitsomslag onder vissers is zonder meer radicaal te noemen. Waren vissers voorheen individualisten in hart en nieren, nu zijn ze samenwerkende partners. De visserman is niet langer een *einzelgänger*. Aangewakkerd door de Kenniskringen is kennis delen en samenwerken het nieuwe elan. 'De Kenniskringen geven de visserij weer bestaansrecht', zegt Kees Taal, onderzoeker en wetenschapper bij het LEI (WUR).

Taal en verschillende kennisinstituten waarschuwden de visserijsector enkele jaren geleden al. Zaken gingen structureel mis. Stijgende brandstofprijzen, een slechte visstand, te veel discards, natuurlijke veranderingen in de zee en consumenten die hun behoeften en bestedingen verlegden. 'Rode cijfers waren de afgelopen zeven jaar het resultaat. Aanvankelijk dachten vissers dat het wel goed zou komen. Nu weten zij beter en zien ze dat vernieuwen en verduurzamen de enige optie is om ook in de toekomst een boterham te verdienen.'

Drie vliegen in één klap

Ideeën voor vernieuwingen delen vissers nu in de Kenniskringen: studiegroepen van vissers die zelf uitdagingen, vragen of problemen formuleren en gezamenlijk naar oplossingen zoeken. Bijvoorbeeld om tot duurzamere vistechnieken te komen, een andere vermarkting van vis te ontwikkelen of om efficiënter gebruik te maken van brandstof. Het uiteindelijke doel is kostenbesparing, opbrengstverhoging en vermindering van de ecologische impact; de zogenoemde drieklapper. Bijna honderd van de driehonderd kottervisserijbedrijven nemen deel. En kennisinstituten als LEI, IMARES en TNO brengen kennis in op economisch, biologisch en technisch vlak. Maar wat heeft dat tot nu toe opgeleverd?

Korte lijnen handel en industrie

De eerste stappen zijn gezet in de koppeling tussen handel en industrie. De pilot 'Vis van dichtbij' van de Kenniskring Twin-rigvisserij is daar een goed voorbeeld van. In dit project legt Albert Heijn zijn eisen voor leverdagen, hoeveelheden vis, sorteringen en

14 verschillende Kenniskringen Visserij zijn sinds de start in februari 2008 opgericht. Deelnemers komen minimaal vier keer per jaar bijeen om kennis te delen en te praten over vernieuwingen. Kennisinstituten als LEI en IMARES leveren kennis en ondersteunen hen bij het vergaren van kennis, opdoen van nieuwe ideeën en bij het opstellen van projectplannen die ze bij het Visserij Innovatieplatform kunnen indienen. De Kenniskringen lopen tot 2013 en worden gefinancierd door LNV. De opgedane ervaringen en resultaten komen de gehele vissector ten goede.

kwaliteit op tafel. Vissers kunnen daar direct en beter op inspelen, omdat er nu meer informatie beschikbaar komt. Zo ontstaat een andere manier van samenwerking en ketenefficiency. 'Vissers waren altijd gewend om hun vis in de afslag te zetten, die als intermediair de vis verkocht. Groothandelaren en retailers kochten de vis en zij leverden die weer aan hun eindgebruikers. Een koppeling tussen de vissers en de uiteindelijke markt was er niet', legt Taal uit. 'Vissers beseffen nu dat het belangrijk is om te weten waar hun vis terechtkomt en wat er met hun vis gebeurt. En hoe de prijzen tot stand komen. Die kennis is van belang om meer grip te hebben op de markt.'

Vernieuwen voor minder brandstofgebruik

Nog belangrijker is het om grip krijgen op het brandstofverbruik, de grootste kostenpost binnen de visserij. Logischerwijs gaat hier veel aandacht naar uit, met name binnen de Kenniskring Puls- en sumwingvisserij op platvis. Pulsvistuigen jagen de vis met elektrische prikkels de netten in. Vissers met grote kotters zien kans om met een pulsvistuig minimaal evenveel tong te vangen, terwijl ze minstens 40 procent minder brandstof verbruiken. Dat scheelt tientallen miljoenen liters gasolie per jaar. Ook de sumwing is een alternatief voor de boomkoor. Dit is een soort vleugel die over de bodem zweeft. Dat betekent minder weerstand en 15 tot 30 procent brandstofbesparing. Taal: 'De volgende stap is integratie van de pulstechniek in de sumwing. Vissers en kennisinstituten zijn in gesprek gegaan met technici om de combinatie te ontwikkelen. Want een dergelijk systeem betekent een optelsom van de positieve resultaten van beide technieken. Revolutionair. Als dit slaagt – en dit gáát slagen – krijgen we binnenkort weer een buitengewoon gezonde en rendabele platvisvisserij met minimale bodemberoering, discards en brandstofverbruik.' De Kenniskringen blijken zo een wenselijk instrument, meent Taal. 'Een soort breekijzer voor de visserij om zaken voor elkaar te krijgen.'

www.kenniskringvisserij.nl